

OTSUS

11.04.2024 nr 5-5/2024-020

Koondumisele nr 12/2024 AS Utilitas Eesti / aktsiaselts Entek ettevõtja osa loa andmine

1. Koondumine

13.03.2024 esitas AS Utilitas Eesti (registrikood 10419088) esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid AS Utilitas Eesti ja aktsiaselts Entek (registrikood 10029542) 16.11.2023 võrguvara ja tootmisseadmete müügilepingu (edaspidi leping). Lepingu kohaselt omandab AS Utilitas Eesti äriühingu aktsiaselts Entek ettevõtja osa konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 19 lg 3 tähenduses. Ettevõtja osaks on Keila Tööstusküla kaugküttevõrk ja seda teenindavad katlamaja tootmisseadmed (koos lepingus kirjeldatud varade, õiguste ja kohustustega).

Tehingu tulemusena omandab AS Utilitas Eesti valitseva mõju aktsiaselts Entek ettevõtja osa üle KonkS § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 punktis 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 14.03.2024 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teadaande väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks AS Utilitas Eesti ja aktsiaselts Entek.

AS Utilitas Eesti on Osaühingu Utilitas tütarettevõtja. Osaühingu Utilitas üle omavad kahe Luksemburgi valdusühingu kaudu ühiselt valitsevat mõju Utility Investments OÜ ja Infrastructure Holding (Lux) S.à r.l.

Utility Investments OÜ üle omab valitsevat mõju OÜ UG Investments, mille üle omab valitsevat mõju Kristjan Rahu (isikukood 37208080445). OÜ UG Investments ja Osaühingu Utilitas ühise valitseva mõju all on taastuvenergia tootmisvõimsuste rajamisega tegelev OÜ Utilitas Wind. Lisaks omab OÜ UG Investments ainu- või ühiselt valitsevat mõju AS-i ÜHISTEENUSED, Thermory AS-i, OÜ Lemonade Stand, Fourings OÜ (ja selle tütarühingute), OÜ Stargate Hydrogen, Aktsiaseltsi Est-Agar, OÜ Põlma Põllud ja Medesto Logistics OÜ üle. Kristjan Rahu omab valitsevat mõju ka Energy Solutions OÜ ja U Energy OÜ üle.

Infrastructure Holding (Lux) S.à r.l. üle omab valitsevat mõju European Diversified Infrastructure Fund II SCSp (EDIF II), mida haldab ja mille varasid juhib First Sentier Investors (endise nimega First State Investments) taristu investeringutega tegelev äriüksus Igneo Infrastructure Partners. Eestiga seotus on First Sentier Investors poolt juhitavatest fondidest vaid EDIF II-1 ning viimase puhul üksnes läbi Osäühingu Utilitas.

Osäühinguga Utilitas valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad on:

- AS Utilitas Eesti (100%), mille tegevusalaks on soojusenergia tootmine, jaotamine ning müük;
- OÜ Utilitas Tallinna Elektriijaam (100%), mille tegevusalaks on elektrienergia tootmine ja hulgimüük ning soojusenergia tootmine;
- OÜ Tuulepealne Maa (100%), mille tegevusalaks on elektrienergia tootmine tuuleenergiast;
- AS Utilitas Tallinna Soojus (66,66%), mis on valdusettevõtja ning millel on tütarettevõtjad AS Utilitas Tallinn (kaugküttevõrgu vahendusel soojusenergia müük ja jaotus Tallinnas ja Maardus) ja Aktsiaselts Tallinna Soojus (muu mujal liigitamata masinate, seadmete jm materiaalse vara rentimine ja kasutusrent);
- OÜ Utilitas Wind (50%), millel on tuuleparkide arendusprojekte haldavad tütarühingud OÜ Vihtra Tuulepark ja OÜ Irbeni ning tuuleparke omavad või arendavad tütarettevõtjad Lätis ja Leedus;
- Alates 01.03.2024 SIA Enefit Power & SIA Utilitas Valka, mis tegelevad soojusenergia jaotamise ja müügiga;
- Aktsiaselts Tallinna Vesi (20,36%), mille tegevusaladeks on tarbevee kogumine, puhastamine ja varustus ning reo- ja sademevee kogumine, ärajuhtimine ja puhastamine.

Aktsiaseltsi Entek üle omab valitsevat mõju AS Harju KEK. AS-i Harju KEK aktsionärideks on Endel Palla (isikukood [...]) ja Tiina Kirsme (isikukood [...]). Aktsiaseltsi Entek tegevusala on soojusenergia tootmine, jaotamine ja müük ning elektrienergia jaotus.

Aktsiaselts Entek ettevõtja osa (Keila Tööstusküla kaugküttevõrk ja seda teenindavad katlamaja tootmiseseadmed) tegeleb soojusenergia tootmise ning soojusenergia jaotamise ja müügiga.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonkS § 21 lõike 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määrus nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluvat ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise teate kohaselt tegelevad nii AS Utilitas Eesti (kui temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad) ja Aktsiaselts Entek ettevõtja osa kaugküttevõrgu vahendusel soojusenergia tootmise, müügi ja jaotusega. AS Utilitas Eesti (ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad) tegutseb Keila linna võrgupiirkonnas, mis paikneb Kalda põik tänavalt kuni Kruusa ja Pargi tänava pikenduseni. Aktsiaselts Entek ettevõtja osa tegutseb Keila Tööstusküla võrgupiirkonnas, mis paikneb Keila linna äärealal asuva AS-ile Harju Elekter ja AS-ile Harju KEK kuuluva Keila tööstuspargi territooriumil ja selle lähistel. Geograafiliselt asuvad koondumise osaliste äritegevused Keila linnas ja selle lähiümbruses. Keila linnas on kaks eraldiseisvat kaugküttevõrgupiirkonda¹.

Soojusenergia müük kütteveena (kaugküte) on reguleeritud kaugkütteseadusega. Kaugkütteseaduse § 2 lg 1 tähenduses on kaugküte soojuse tootmine ja võrgu kaudu jaotamine tarbijate varustamiseks soojusega kaugküttesüsteemi kaudu. Kaugküte hõlmab seega kahte vertikaalselt seotud tegevust: soojusenergia tootmist ning kaugküttevõrgu kaudu jaotamist lõpptarbijatele. Soojusenergia (st antud juhul kütteevee, mis toodetakse kaugküttevõrgu kaudu edastamiseks) tootmise kaubaturg hõlmab kõiki neid soojusenergia tootjaid, kes tegutsevad konkreetsest kaugküttevõrgust sellisel kaugusel, et selle kaugküttevõrgu soojusega varustamine on majanduslikult otstarbekas. Soojuse jaotamise kaubaturg hõlmab konkreetse võrgupiirkonnas tegutsevat võrguettevõtjat. Reeglina tegutseb soojuse jaotajana (lõpptarbijale müüjana) vaid üks ettevõtja, kelle valduses on vastavat territooriumi kattev kaugküttevõrk. Kaugküttevõrgu dubleerimine oleks selle kõrge maksumuse tõttu majanduslikult ebaotstarbekas ning ka linnaehituslikult ja tehniliselt praktikas teostamatu.

Võrguettevõtja on oma tegutsemispiirkonnas olulist vahendit omav ettevõtja KonkS § 15 tähenduses. Olulist vahendit, sealhulgas loomulikku monopoli omavaks loetakse ettevõtja, kelle omandis, valduses või opereerimisel on võrgustik, infrastruktuur või muu oluline vahend, mida teisel isikul ei ole võimalik või ei ole majanduslikult otstarbekas dubleerida, kuid millele juurdepääsuta või mille olemasoluta ei ole võimalik kaubaturul tegutseda.

Kaugkütteseaduse § 8 lg 1 kohaselt ostab tarbija soojust võrguettevõtjalt, kelle võrguga tema valduses olev tarbijapaigaldis on ühendatud.

Mõlemad koondumise osalised on vertikaalselt integreeritud ehk tegutsevad nii soojusenergia tootmise kui jaotamisega. Mõlema koondumise osalise poolt toodetud soojusenergia jaotatakse tarbijatele ainult neile endale kuuluva kaugküttevõrgu kaudu. Kolmandatele isikutele kuuluvaid soojuse tootjaid koondumise osaliste kaugküttevõrkudega ühendatud ei ole. Seega vaatamata asjaolule, et mõlemad koondumise osalised tegutsevad Keila linnas soojusenergia tootmise, jaotamise ja müügi, ei ole ostja (lõpptarbija) seisukohast nende poolt pakutav soojusenergia omavahel vahetatav ega asendatav. Seetõttu kuuluvad kummagi koondumise osalise poolt

---

¹ https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4291/0201/6035/Lisa1_soojusmaj_arendukava.pdf.

soojusenergia tootmine, jaotamine ja müük eraldi kaubaturgudele².

Kuna koondumine ei mõjuta kaubaturgude struktuuri ega konkurentsiolukorda ei ole soojusenergia tootmise ja jaotamise kaubaturgude täpne määratlus vajalik.

4. Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevdamise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Arvestades, et käesoleva koondumise osalised tegutsevad erinevatel kaubaturgudel, ei muutu koondumise tulemusena konkurentsiolukord ega kaubaturgude struktuur. Mõlemad koondumise osalised on oma kaugküttevõrgu piirkonnas küll turgu valitsevad ettevõtjad, kuid tegemist on loomulike monopolidega ning käesolev koondumine seda olukorda ei muuda. Samas Konkurentsiamet juhib tähelepanu, et olulist vahendit omav ettevõtja peab lubama juurdepääsu muudele isikutele kui oma klientidele, kes on asjaomaste teenuste osutamisel tavaliselt konkurendid, kaubanduslikel tingimustel, mis on võrreldavad nendega, mida kohaldataks konkurentsile rajatud turul.

Eelnevat arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eelnevast ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa AS Utilitas Eesti ja aktsiaselts Entek ettevõtja osa koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

---

² Sarnane Konkurentsiameti seisukoht 11.07.2013 otsuses nr 5.1-5/13-027 Koondumisele nr 18/2013 AS Anne Soojus ja AS Tartu Keskkatlamaja / AS Eraküte osa loa andmine.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor

Konkurentsiameti 11.04.2024 otsuse nr 5-
5/2024-020 ärakiri on samane originaaliga.
Ärakiirjast on välja jäetud isikuandmed,
vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Anneli Laurits/ 19.04.2024